

ПРИМЉЕНО:	21 МАЈ 2008
ОРГАНИЗ.ЈЕД.	БРОЈ
0603	300/5

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовано комисију: Научно-наставно веће Природно-математичког факултета у Новом Саду на својој XIX седници одржаној 20.05.2008. године именовало је комисију докторске дисертације мр Александре Драгин под називом: <i>“Међународна крстарења Коридором 7 и наутички туризам Србије”</i>.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен: Академик др Олга Хацић, редовни професор ПМФ-а у Новом Саду, вероватноћа и статистика, 16. јун 1981. – председник др Јован Плавша, редовни професор ПМФ-а у Новом Саду, регионална географија, 17. март 2005. – ментор др Владимир Стојановић, доцент ПМФ-а у Новом Саду, друштвена географија, 01. јануар 2005. – члан др Драгослав Павић, доцент ПМФ-а у Новом Саду, физичка географија, 21. септембар 2006. – члан др Добрица Јовичић, доцент ПМФ-а у Нишу, друштвена географија, 13. март 2003. – члан</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Александра, Стеван, Драгин</p> <p>2. Датум и место рођења: 18. децембар 1976. године, Нови Сад, Србија.</p> <p>3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 8. новембар 2005. године, ПМФ – Нови Сад, Ловно-туристички ресурси Бачке.</p> <p>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Туризам.</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
“МЕЂУНАРОДНА КРСТАРЕЊА КОРИДОРОМ 7 И НАУТИЧКИ ТУРИЗАМ СРБИЈЕ”
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
Докторска дисертација је написана кроз следећа поглавља: - УВОД (2-3 стр.) - ПРЕДМЕТ, ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА (4-5 стр.)

- УЗОРКОВАЊЕ И МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА (6-8 стр.)
- НАЈВАЖНИЈЕ ПОЈМОВНЕ ОДРЕДНИЦЕ (9-12 стр.)
- ОДЛИКЕ САВРЕМЕНОГ ТУРИЗМА У СВЕТУ (13-17 стр.)
- ИСТОРИЈА МЕЂУНАРОДНИХ ТУРИСТИЧКИХ КРСТАРЕЊА (18-23 стр.)
- МЕЂУНАРОДНА КРСТАРЕЊА – ГЛОБАЛНИ ТРЕНД ТУРИСТИЧКЕ ПРИВРЕДЕ (24-41 стр.)
- КОРИДОР 7 И НАУТИЧКИ ТУРИЗАМ СРБИЈЕ (42-70 стр.)
 - Уређење пловидбе Коридором 7 и наутички туризам (42-62 стр.)
 - Стање наутичког туризма у Србији на Коридору 7 (63-70 стр.)
- СРБИЈА И МЕЂУНАРОДНА ТУРИСТИЧКА КРСТАРЕЊА КОРИДОРОМ 7 (71-190 стр.)
 - Тржишна оријентација пословања круз-компанија – глобализација пословања (71-143 стр.)
 - Туристичко позиционирање Србије у сфери међународних туристичких крстарења (144 стр.)
 - Оцена конкурентности Србије у сфери међународних туристичких крстарења (145-181 стр.)
 - Проблеми и перспективе међународних туристичких крстарења Коридором 7 у Србији (182-190 стр.)
- АНАЛИЗА ПОСТАВЉЕНИХ ХИПОТЕЗА (191 стр.)
- ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА (192-197 стр.)
- ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ ПОДАТАКА (198-205 стр.)
- ПРИЛОЗИ (206-217 стр.)

(Рад је написан на 217 страна, а има шест карата, 56 слика, 61 табелу, 27 графикана, 26 скица и 22 студије случаја)

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

- У поглављу „Увод“ указује се на потребу, односно, значај афирмације теме дисертације.
- У поглављима „Предмет, циљеви, задаци и хипотезе истраживања“ и „Узорковање и методе истраживања“ прецизирана је основа истраживања и очекивани резултати. Методе су адекватне, а узорци репрезентативни.
- Кроз поглавље „Коридор 7 и наутички туризам Србије“ детаљно су приказани природни услови за пловидбу Дунавом, историја међународног уређења пловидбе Коридором 7, савремено уређење пловидбе Коридором 7 на подручју територије Србије, организације које уређују навигациони режим и наутички туризам Коридора 7 (домаћи надлежни органи и међународне организације) и правна регулатива (домаћи и међународни прописи). Дата је и адекватна анализа стања наутичког туризма у Србији на Коридору 7, при чему је посебан акценат стављен на ресурсима (инфраструктура, туристички мотиви и др.).
- Поглавље „Србија и међународна туристичка крстарења Коридором 7“ је тежиште докторске дисертације. Сама тематика, али и приступ истраживању и приказу резултата су оригинални. „Тржишна оријентација пословања круз-компанија“ је приказана кроз основни пословни концепт, концепт пословне сарадње и маркетинг план пласмана међународних туристичких крстарења. Детаљно је извршена анализа односа круз-компанија према ресурсима кроз принципе еколошке одрживости, социјалне и културне и економске одрживости. Како економски принцип одрживог развоја међународних туристичких крстарења подразумева обезбеђење стабилног запослења, могућности за стицање прихода и социјално старање за заједнице домаћина, као и допринос смањења сиромаштва, у дисертацији су изнете бројне мере које спроводе круз-компаније, а које могу помоћи развоју Србије, нарочито у сегменту туризма. И овде су коришћене адекватне методе, па су добијени резултати репрезентативни и сврсисходни. „Туристичко позиционирање Србије у сфери међународних

туристичких крстарења“ и „Оцена конкурентности Србије у сфери међународних туристичких крстарења“ су централне теме поглавља. На овај начин је урађена оцена тренутног стања, као и кључни фактори сегмента туризма који изучава дисертација. Модел развоја који ће обезбедити конкурентску предност Србије на туристичком тржишту међународних крстарења Коридором 7 је такође разматран. У циљу објективног, што детаљнијег сагледавања оцене конкурентности Србије у сфери тог сегмента туризма, приступило се утврђивању следећих круцијалних елемената:

- оцени туристичке понуде Србије (препознавање атракција од стране организатора међународних туристичких крстарења Коридором 7 који у програму укључују Србију),
 - оцени туристичке тражње (препознавање атракција Србије од стране туриста – обим и динамика туристичког промета међународних крстарења Коридором 7 који укључују Србију) и
 - анализи оцене конкурентности од стране потрошача, учесника међународних туристичких крстарења Коридором 7, на основу примене анкетног истраживања. У овом делу истраживања спроведена је анализа потрошача путем директног контакта са путницима међународних туристичких крстарења Коридором 7, а који су пристали у Србији, у периоду март-новембар 2007. године. У овом делу се желело утврдити шта је утицало да се одређени инострани туристи одреде да посете Србију, и то путем крстарења. При истраживању су коришћени бројни инпуту (прошло искуство, мотиви, утицај средине, маркетинг стимуланси). Мора се напоменути и спроведено истраживање које се односи на анализу оцене потрошача о добијеном туристичком производу и услугама током крстарења Коридором 7 и боравка у Србији – адекватност понуде Србије, утицај крстарења на њихов имиџ о Србији итд.
- Наредно поглавље се бави проблемима и перспективом међународних туристичких крстарења Коридором 7 у Србији и то применом адекватних анализа. Као објективан показатељ оправданости покретања развоја туризма примењена је “PESTEL” анализа, која дефинише и третира појединачне и заједничке утицаје политичко-економско-социјалних фактора на одређеном техничко-технолошком нивоу у конкретним еколошким приликама, а све у оквиру правне регулативе у сфери међународних туристичких крстарења Коридором 7 на територији Србије. “SWOT” анализа је послужила за идентификовање кључних предности и недостатака ресурса (интерни фактори), односно шанси које овакво подручје може да искористи и претњи које могу угрозити развој наутичког туризма, пре свега у оквиру међународних туристичких крстарења Коридором 7.
- Кроз поглавље „Анализа постављених хипотеза“, кандидаткиња је размотрила резултате који се односе на хипотезе до којих је дошла кроз почетна истраживања, а који су је нагнали да што детаљније истражи предметну проблематику.
- У поглављу „Закључак“ указује се на најважније елементе и правце будућег развоја међународних туристичких крстарења Коридором VII, као и на мере које је у том развоју потребно предузети када је у питању Србија.
- Поглавље „Литература и извори“ обухвата релевантне литерарне изворе, са 143 коришћених литерарних јединица и 85 интернет извора.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ВЕЗАНИ ЗА ПРОБЛЕМАТИКУ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Драгин В., Ивков А., Малетин А. (2004). Крузинг путовања Дунавом као вид савремених тенденција светских туристичких кретања. Туризам бр.8.

- Dragin, A.**, Ivkov, A., Dragin, V. (2006). Nautical Tourism as Development Potential of the Danube Countries in South Eastern Europe. *Danubius Pannonico Mysicus, Space of Challenges*, page 28.
- Ivkov, A., Kovačević, T., **Dragin, A.**, Djurdjev, B., Ivanović, Lj. (2007). Influence of tourism on the employment in Vojvodina. *Geographica Pannonica*. No. 11, pp. 54-58.
- Armenski T., **Dragin, A.S.** (2007): Demografske promene turističkih tokova u Vojvodini u 21. veku. Međunarodni naučni skup "Savremene tendencije u turizmu, hotelijerstvu i gastronomiji", Zbornik apstrakata "Turizam 2007", CD, PMF, Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo, Novi Sad.
- Dragin, A.S.**, Dragin, V., Plavša, J., Ivkov, A., Djurdjev, B.S. (2007). Cruise Ship Tourism on the Danube in Vojvodina Province as a Segment of Global Tourism. *Geographica Pannonica*. No. 11, pp. 59-64.
- Dragin, A.S.**, Ivkov, A., Kovačević, T. Tourists' Evaluation of the Appropriateness of Serbian Tourism Offer in the Sphere of Cruise Tourism Along Corridor VII. *Geographica Pannonica*, Novi Sad – у штампани.
- Драгин, А.С.**, Ђурђевић, Б.С., Арменси, Т. Да ли су међународна туристичка крстарења Пан-европским Коридором VII кроз Србију заиста путовања људи треће доби? Гласник Српског географског друштва, Београд – на рецензији.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација је анализа вишеструке улоге међународних туристичких крстарења Пан-европским Коридором 7 у развоју Србије, нарочито у наутичком туризму наше земље. Дисертација је одговор на бројна питања.

1. Каква је тржишна оријентација пословања компанија из сегмента међународних туристичких крстарења:
 - какав је маркетинг план пласмана међународних туристичких крстарења (производ, цена, канали продаје, промоција);
 - на чему се темељи пословна оријентација круз-компанија (концепти у сфери пословне сарадње и однос према ресурсима - концепт одрживог развоја међународних туристичких крстарења)?
2. Туристичко позиционирање Србије у сфери туристичких крстарења.
3. Каква је конкурентност Србије у сфери међународних туристичких крстарења? Ово је утврђено на бази анализе оцене туристичке понуде Србије и анализе оцене туристичке тражње.
4. Ко су туристи који крстаре Коридором 7 (емитива, просечна старост и др.)?
5. Шта је утицало на њихово опредељење да посете Србију у оквиру међународних туристичких крстарења Коридором 7?
6. Оцена адекватности туристичке понуде Србије за учеснике међународних туристичких крстарења Коридором 7.
7. Који су проблеми и каква је перспектива крстарења Коридором 7 у Србији?

Истакнути су и анализирани подстицајни и ограничавајући фактори развоја наутичког туризма заснованог на међународним туристичким путовањима Коридором 7. Поред тога, спроведени су и интервјуи, уз попуњавање специјализованих структурисаних упитника, како би се утврдиле жеље, очекивања, потребе туриста, учесника међународних туристичких крстарења Коридором 7.

Није познато да државе кроз које пролази Коридор 7 детаљно обрађују такве

податке. Они су посебно значајни с обзиром на то да их ни један извор у Србији који би био релевантан не поседује, а круцијални су са аспекта утврђивања одлика тражње и адекватности понуде Србије у складу са тражњом међународних туристичких крстарења Коридором 7. Очекиване вредности се базирају на јасном, свеобухватном приказу стања научничког туризма Србије заснованог на крстарењима Коридором 7 и могућностима прогреса.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Ауторка ове докторске дисертације је, следећи искуства теорије и праксе, приступила узрочно-последичној анализи стања и праваца развоја међународних туристичких крстарења Коридором 7 на територији Србије. Да би се дошло до поузданих резултата и оперативних решења који су постављени кроз предмет, циљеве и задатке за потребе израде ове докторске дисертације, спроведено је низ истраживања. Осим стандардних историјских (“desk”) и теренских (“field”) истраживања изведена су и додатна анкетна истраживања и интервјуи., на основу примене анкетног истраживања. Вишемесечни рад на терену и адекватно узорковање, омогућило је доношење исправних и научно поткрепљених закључака и предлога, како о досадашњем стању, тако и о будућем развоју овог сегмента туризма на простору Србије. Закључци су базирани на анализи и синтези, кроз статистичку обраду прикупљених података, затим аксиоматски, картографски, графички и компаративни метод, те метод критичности и моделовања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

- 1) Докторска дисертација „*Међународна туристичка крстарења Коридором 7 и научнички туризам Србије*“ је написана у складу са образложењем које је наведено у пријави теме.
- 2) Дисертација садржи све битне елементе, потребне за једну докторску тезу, који су базирани на одговарајућим методичко-методолошким, практичним и теоријским научним принципима.
- 3) Основа ове дисертације је конкретно истраживање одређеног сегмента туризма на територији Србије. Уз добро научно-теоријску основу аутора, то је произвело много прецизних и конкретних анализа и у пракси применљивих закључака.
- 4) **Дисертација нема битних недостатака.** Мора се нагласити да су посебна вредност ове дисертације резултати који се односе на обим и динамику туристичког промета, као и структуру туриста међународних туристичких крстарења Коридором 7, што је до сада била непознаница свим релевантним субјектима у Србији из домена туризма. Кандидаткиња је отишла и даље у својим изучавањима. Кроз теренска истраживања, кандидаткиња је утврдила: оцену туристичке понуде Србије (препознавање атракција од стране организатора међународних туристичких крстарења Коридором 7 који у програму укључују Србију), оцену туристичке тражње (препознавање атракција Србије од стране туриста) и оцену конкурентности од стране потрошача, учесника међународних туристичких крстарења Коридором 7, на основу примене анкетног истраживања. На основу изнетог Комисија констатује да је предата дисертација “*Међународна крстарења Коридором 7 и научнички туризам Србије*” кандидата мр Александре Драгин урађена према свим научним принципима за израду докторске дисертације (област туризам).

X ПРЕДЛОГ

На основу укупне оцене дисертације комисија предлаже да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана.

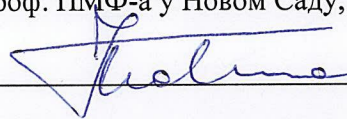
Нови Сад, 21. мај 2008. године

Чланови комисије:

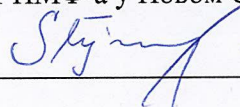
Академик др Олга Хаџић,
ред. проф. ПМФ-а у Новом Саду, председник

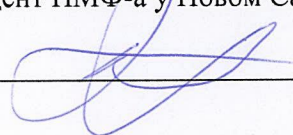
Др Јован Плавша,
ред. проф. ПМФ-а у Новом Саду, ментор

Др Владимир Стојановић,
доцент ПМФ-а у Новом Саду, члан

Др Драгослав Павић,
доцент ПМФ-а у Новом Саду, члан

Др Добрица Јовичић,
ванредни професор, ПМФ-а у Нишу, члан

